

Riktlinje biståndshandläggning enligt socialtjänstlagen, (SoL) 4 kap 1 §

Individens behov i centrum (IBIC)

Dokumenttyp:	Riktlinjer
Diarienummer:	2021-25
Beslutande:	Socialnämnden
Datum för beslut:	2021-03-08
Paragraf i protokoll:	36
Gäller från och med:	2021-04-01
Gäller till och med:	Tills vidare
Gäller för:	Socialförvaltningen
Dokumentansvar:	Enhetschef Individ- och familjeomsorgen

Innehåll

INLEDNING	3
HANDLÄGGNING	3
Förhandsbedömning	3
Ansökan	4
Utredning av behov och upprättande av mål	4
Kommunicering	4
Besvärshänvisning.....	5
Beviljad insats	5
Uppföljning.....	6
Behov av förändrad insats	6
SAMVERKAN.....	6
Samverkan i kommunen	6
Samverkan med andra vårdgivare	7
ORDINÄRT BOENDE	7
Hemtjänstinsatser/Stöd i hemmet	7
Dagverksamhet	8
Korttidsboende	8
Boendestöd.....	9
Hjälp med husdjur	9
SÄRSKILT BOENDE	10
Parboendegaranti	11
IBIC / ICF.....	11
.....	12
BAS.....	12
LIVSOMRÅDEN ENLIGT ICF	12
Lärande och att tillämpa kunskap (d1):.....	13
Allmänna uppgifter och krav (d2):	13

Kommunikation (d3):	14
Förflyttning (d4):	14
Personlig vård (d5):	15
Hemliv (d6):	16
Mellanmänskliga interaktioner/relationer (d7):	19
Viktiga livsområden (d8):	19
Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv (d9):	19
Känsla av trygghet (b1528):	21
Personligt stöd till person som vårdar eller stödjer den enskilde (e398):	21

Inledning

Karlsborgs Kommun har det yttersta ansvaret för att de personer som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver. Rätten till bistånd regleras i Socialtjänstlagen och ska försäkra den enskilde en skälig levnadsnivå.

Dessa riktlinjer är avsedda att användas som ett vägledande dokument för de handläggare som enligt Socialtjänstlagen (SoL) utreder och fattar beslut, enligt delegation, om bistånd inom äldreomsorg samt inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning.

Riktlinjerna är endast en vägledning och innebär ingen inskränkning i den enskildes möjligheter att få sin ansökan individuellt prövad. En ansökan kan inte avvisas med motiveringen att kommunens riktlinjer inte innehåller det sökta biståndet.

Som styrande dokument för handläggningsprocessen används följande:

- Socialtjänstlagen (2001:453), SoL
- Förvaltningslagen (2017:900), FvL
- Socialstyrelsens handbok: Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten
- SOSFS 2014:5 om dokumentation i verksamhet som bedrivs enligt SoL, LVU, LVM och LSS
- Lag om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård (2017:612) samt styrdokument, Vårdsamverkan VG samt Skaraborg
- SOSFS 2011:9 Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete och förvaltningens kvalitetsledningssystem Stratsys

Varje ärende där någon enskild är part ska utredas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. Vid handläggning ska myndigheten beakta möjlighet att själv inhämta upplysningar och yttranden från andra myndigheter om sådana behövs. Handläggaren ska sträva efter att uttrycka sig lättbegripligt och myndigheten ska underlätta för den enskilde att ha med den att göra (7§ FvL)

Handläggning

Förhandsbedömning

Innan utredning inleds finns möjlighet till förhandsbedömning ex. då någon annan än den det berör har anmält att behov av stöd/hjälp föreligger. Kontakt tas då med den enskilde för att avgöra om denne vill ha hjälp/stöd från socialtjänsten. Om den enskilde avvisar en förfrågan inleds inte utredning. Ställningstagande till att inte inleda utredning ska dokumenteras.

Enskilda som av olika skäl kommer i kontakt med socialtjänsten utan att själv ha ansökt om bistånd har i många fall en problematisk situation. Att vid samtal med den enskilde informera om rätten till bistånd enligt SoL och på så sätt försöka motivera den enskilde till att ta emot stöd är en av socialtjänstens viktiga uppgifter.

Ansökan

En ansökan om insatser enligt 4 kap.1§ SoL kan ske muntligt, skriftligt eller på annat sätt och behöver inte vara noggrant preciserad för att frågan ska utredas. En ansökan, begäran eller anmälan ska alltid dokumenteras. Ansökan skall göras utav den enskilde själv eller dennes legalt utsedda företrädare och ska alltid leda till utredning och ett fattat beslut. I det systematiska arbetssättet ingår att erbjuda den enskilde ett förtydligande/informerande samtal. Genom att ställa frågor kring den enskildes livssituation kan fler behov förtydligas än de som ingick i den ursprungliga ansökan. Syftet med ett förtydligande/informerande samtal är att säkerställa att den enskilde förstår att det finns möjlighet till stöd inom alla områden i sin livsföring om behov av det finns samt att säkerställa vad frågeställningen i ansökan avser, varefter utredningens omfattning kan planeras. Om en person inte behärskar det svenska språket eller har en allvarlig hörsel- eller talskada bör myndigheten vid behov anlita tolk.

Utredning av behov och upprättande av mål

I de fall där det finns grund att inleda en utredning ska detta ske utan dröjsmål i enlighet med Karlsborgs servicedeklarationer och gällande rättspraxis. Av utredningen ska det alltid framgå vilka behov som behöver tillgodoses och anpassas till den enskilde som gjort ansökan. Därefter skall mål upprättas för att veta vad som skall uppnås. Det ska finnas dokumenterat vad den enskilde vill uppnå(mål), vad som är viktigt för personen samt vad som är stödjande eller hindrande i det dagliga livet. Utifrån det ska beslut fattas som beskriver behov av insatser som antingen stödjande, kompenserande, upprätthållande alternativt ger träning för att återfå funktion.

Kommunicering

Förvaltningslagen föreskriver att ett ärende inte får avgöras utan att den sökande har underrättats om uppgift som tillförts ärendet av någon annan – det innebär att handläggaren muntligt eller skriftligt ska meddela den enskilde vilka uppgifter som tillkommit ärendet och ta in den enskildes synpunkter på detta. Därefter får beslut fattas.

Kommunicering av förslag på insatser ska ske med den enskilde för att få vetskap om den enskildes ställningstagande vilket också ska dokumenteras - insatser som personen inte vill ta emot ska inte beviljas, dock skall erbjudandet dokumenteras.

Besvärshänvisning

Beslut som går den enskilde helt eller delvis emot kan överklagas. Det ska kunna gå att utläsa av utredningen om ansökan och beslut överensstämmer – om inte ska avslag eller delavslag ges. Beslut som går den enskilde emot ska skickas med rekommenderat brev för att myndigheten ska få kännedom om vilken dag som beslutet kom den enskilde till kännedom. Från dag som beslutet hämtats ut så har personen tre veckor på sig att överklaga. Handläggaren är skyldig att hjälpa den enskilde med detta om den enskilde så önskar. Handlingarna vid en överklagan skickas till Förvaltningsrätten. Detta skall ske oavsett om nämnden ändrar sitt beslut till den enskildes fördel eller om nämnden vidhåller beslutet.

Beviljad insats

När en ansökan om stöd/hjälp beviljas behöver inte utredningen skickas till den enskilde, dock bör handläggaren sända beslutet där det framgår vilken insats, i vilken omfattning insatsen beviljats och under vilken tidsperiod. Samtliga beslut beviljas utan slutdatum de skall dock följas upp regelbundet. Beslut om korttidsboende tidsbegränsas enligt rutin. Se nedan.

Avgift

Kommunen har rätt att ta ut en avgift. Avgifterna får dock inte överstiga kommunens självkostnader. Att utreda och besluta om den enskildes avgift är en myndighetsutövning och ska handläggas lika nogsamt som övrigt myndighetsbeslut. Beslut om avgift utreds och fastställs enligt 8 kap. SoL och följer Socialnämndens beslut om avgiftsnivåer.

Verkställighet av beslut

Beslut, bedömningen och en beställning av insatser ska sändas till den enhet som ansvarar för utförandet. Enheten bekräftar när beställningen påbörjats eller orsak till att verkställighet dröjer vilket tryggar rättssäkerheten för den enskilde.

Dokumentationsskyldighet gäller även i verkställighet. Huvudregeln är att beslut enligt SoL ska verkställas snarast efter mottagen beställning. Vid behov av utökning av insatser som måste påbörjas omgående kan biståndshandläggaren, efter beslut, i vissa fall göra en muntlig beställning till utföraren. I sådana fall är det särskilt viktigt att handläggaren försäkras sig om att utföraren uppfattat uppdraget.

Biståndshandläggaren ska snarast möjligt återkomma med en skriftlig beställning. Tillfälligt utökad omvårdnadsbehov, som inte är av permanent karaktär, utförs utan beslut under maximalt två veckor. Beslut kan fattas av enhetschef.

Uppföljning

I beställningen ska det framgå när beslutet ska följas upp och utvärderas och vilket tillstånd som skall ha uppnåtts för att man kan anse att målet är uppnått. Syftet med uppföljning är att den enskilde regelbundet ska komma till tals och kunna påverka sin situation och för att säkerställa att insatserna tillgodoser den enskildes behov.

Uppföljningen syftar också till att göra en bedömning av måluppfyllelse samt den enskildes uppfattning av kvalitet på utförandet. Biståndshandläggaren ska följa upp beslutet minst en gång per år och göra en bedömning om en insats ska fortsätta, ändras eller avslutas. Ett viktigt redskap i uppföljningen är den genomförandeplan med tillhörande dokumentation som utföraren ska upprätta i samråd med den enskilde.

Även utföraren har ansvar att kontinuerligt följa upp utförandet – genomförs genom en uppföljning av den individuella genomförandeplanen minst var sjätte månad.

Behov av förändrad insats

Beslut om insatser ska tidsbegränsas om bedömningen är ”osäker” eller biståndshandläggaren bedömer att det finns förändringspotential. Utföraren ska alltid omgående informera handläggaren om behovet av insats förändras.

Informationsöverföringen sker vid teamträffar eller via meddelande i verksamhetssystemet. Utföraren skall också informera/påminna den enskilde om att kontakta biståndshandläggaren om denne önskar förändring av sitt bistånd.

Enhetschef kan bevilja akuta insatser enligt nämndens delegationsordning. Som akuta insatser räknas t.ex. om en person inte har mat hemma, behöver tillsyn pga akut förvirring/sjukdom.

Samverkan

Samverkan i kommunen

Kommunens olika verksamheter och enheter ska samarbeta så att den enskildes behov kan tillgodoses på bästa sätt. I de fall den enskilde har behov av insatser från flera olika områden ska insatserna utformas utifrån den enskildes individuella behov oavsett hur verksamhetsområdena är organiserade.

I kommunen sker regelbundet s.k. teamträffar där målet är att, genom samverkan, aktivt arbeta för att ha den enskilde i centrum och tillgodose dennes behov samt att tillvarata kommunens resurser på bästa sätt.

Riktlinje för intern samverkan finns framtagen och vid behov kan en intern SIP (samordnad individuell plan) vara ett viktigt verktyg där den enskildes inflytande och delaktighet i samverkan kan säkerställas. [document \(karlsborg.se\)](https://www.karlsborg.se)

Samverkan med andra vårdgivare

En förvaltningsorganisation för ”Samordnad Hälsa, Vård och Omsorg” är framtagen under 2019 i vårdsamverkan Skaraborg med syfte att nå en effektiv vårdsamverkan och med mål att berörda ska uppleva vård och omsorgsinsatserna som en helhet utan gränser samt en god och säker vård och omsorg på rätt nivå där den gör mest nytta. Målgrupper definieras till alla åldrar, funktionsnivåer och målgrupper som är behov av samverkan inom både slutenvårds- och öppenvårdsprocess.

En ny lag om samverkan vid utskrivning från slutenvård (2017:612) ersatte tidigare betalningsansvarslag och har som syfte att individens övergång från slutenvård till öppenvård ska vara trygg och säker. Västra Götalandsregionen och Västkom har gemensamt tagit fram styrande dokument för samverkan, Vårdsamverkan Skaraborg har utifrån dessa tagit fram en skaraborgstillämpning samt en lokal tillämpning som kompletterar dessa styrdokument förtydligar samverkansarbetet på lokal nivå.

Ordinärt Boende

Hemtjänstinsatser/Stöd i hemmet

Hemtjänst ska förebygga och minska följderna av en funktionsnedsättning så att det stärker personens förmåga att leva ett självständigt liv. Personen kan dels få hjälp med **serviceinsatser** (ex. städ, tvätt, inköp) och/eller **personlig vård** (ex. hjälp vid måltider, hjälp med hygien, stöd vid promenader). Hemtjänst ges i form av ett individuellt behovsprövat bistånd. En väl fungerande hemtjänst är grunden för att den enskilde ska kunna bo kvar i sin bostad och man ska kunna känna sig trygg med den service, vård och omsorg som ges i hemmet i form av:

- Trygghetslarm
- Matdistribution
- Serviceinsatser
- Personlig vård
- Egenvård/Handräckning (av hälso- och sjukvårdsuppgifter)
- Socialt stöd
- Ledsagning
- Anhörigstöd

Med fördel medges ett generöst beslut som gäller under 14 dagar då personen varit inlagt på sjukhus. Detta är ett sätt för personal i hemtjänst att undersöka och via genomförandeplan kartlägga personens faktiska behov. Det underlättar också i planeringen av verksamheten. Enhetschef för hemtjänst behöver då aktivt delta i diskussioner med biståndshandläggare inför en utskrivning för att omställning i verksamheten skall göras med så god framförhållning som möjligt.

Dagverksamhet

Verksamheten riktar sig till personer i behov av sysselsättning och en meningsfull vardag. Syftet med verksamheten är att brukaren ska kunna bo kvar i sitt boende så länge som möjligt, öka livskvaliteten för både brukaren och närstående samt fungera som en avlastning för anhöriga. Verkställighet ska ske utifrån planering i genomförandeplanen. Genomförandeplanen utformas tillsammans med den enskilde, för att tillgodose dennes behov och uppnå målet med insatsen.

Inriktning för personer med demenssjukdom

Verksamheten vänder sig i första hand till personer med fastställd diagnos om demenssjukdom men också till personer med kognitiva svårigheter som man kan bedöma att den får sina behov bäst tillgodosedda inom demensorganisationens dagverksamhet.

Inriktning för personer med funktionsnedsättning

Insatsen beviljas då behov av meningsfull sysselsättning för personer med funktionsnedsättning föreligger. För att erhålla bistånd ska andra möjligheter till sysselsättning/aktivitet ha uteslutits och studier ha avslutats.

Korttidsboende

Brukaren ska ges förutsättningar att bo i sitt hem så långt det är möjligt. Genom olika insatser ska möjligheten att bo självständigt och under tryggt förhållande i det egna hemmet tillgodoses. Korttidsboende är en stödinsats för personer i ordinärt boende med omfattande behov av stöd och hjälp under hela dygnet som inte kan tillgodoses i hemmet eller med annan insats, tex avlastning. Avlastning är en insats som kan ges regelbundet eller vid tillfälliga behov när funktionsförmågan sviktar när anhöriga behöver avlastning eller då en enskild persons behov behöver utredas. Precis som alla andra insatser som ges enligt SoL skall korttidsboenden ha ett tydligt syfte och målsättning.

Omfattning: Beslut om korttidsboende skall initialt beviljas under en period om 14 dagar. Under perioden görs uppföljning/omprövning av behovet. För personer som har ett beviljat beslut på särskilt boende men inväntar verkställande av beslut beviljas insatsen en månad i taget. Innan beslut om korttidsboende tas ska det bedömas om behovet kan tillgodoses på annat sätt, till exempel med nedanstående insatser, individuell prövning görs alltid.

- Stöd av anhörig/närstående
- Omfattande hemtjänst
- Omfattande hemsjukvård/rehabiliteringsinsatser
- Trygghetsskapande åtgärder
- Tekniska hjälpmedel, kamera, telefonservice, trygghetstelefon

Om ovanstående insatser inte tillgodoser den enskildes behov upp till skälig levnadsnivå kan insatsen korttidsboende vara ett alternativ för att tillgodose den enskildes behov.

Vid prövning av rätten till korttidsboende ska följande beaktas

- Den enskilde ska ha stora och omfattande behov av hjälp och stöd under hela dygnet
- Bostadens standard i form av tillgänglighet ska vägas in i bedömningen
- Den enskildes upplevelse av otrygghet ska vägas in i bedömningen.

Särskilda skäl att bevilja korttidsboende Har den enskilde ett omfattande behov av stöd och hjälp under hela dygnet och biståndshandläggaren inte anser sig kunna bedöma vid planeringen om den enskilde kan få sina behov tillgodosedda i hemmet utan behöver ytterligare kunskap om den enskildes behov än det som framkommit vid utredningen. Syftet är att ge biståndshandläggaren bättre beslutsunderlag. Korttidsboende kan också beviljas under en kortare tid när den enskilde bedöms kunna gå hem med hjälp och stöd i form av hemtjänst och där hjälpmedel inte finns på plats.

Boendestöd

Boendestöd riktar sig till personer med psykisk funktionsnedsättning eller utvecklingsstörning – med det menas väsentliga svårigheter att utföra aktiviteter inom viktiga livsområden samt att dessa begränsningar har funnits, eller kan antas komma att bestå, under en längre tid. Svårighet kan vara en konsekvens av psykisk ohälsa, psykisk sjukdom eller neuropsykiatriska tillstånd. Boendestöd är en social, pedagogisk och praktisk stödinsats som syftar till att stärka den enskildes förmåga att klara sitt vardagsliv och upprätthålla och utveckla sina resurser. Målet med boendestöd är att ge personen ett socialt sammanhang, ökad självkänsla och strategier som på sikt kan möjliggöra ett självständigt liv.

Hjälp med husdjur

Hjälp och stöd att ta hand om husdjur ingår normalt inte i hemtjänstens uppgifter och är en insats som inte beviljas. Det kan dock finnas specifika situationer då den enskilde har ett husdjur som betyder mycket för livskvalitet. När det inte finns någon annan som kan anlitas för dess skötsel eller om den enskilde på grund av sjukdom under en begränsad period inte kan lösa omhändertagandet av husdjur kan hjälp och stöd ges även med sådana sysslor under en begränsad period.

Särskilt boende

Den enskilde bör ges förutsättningar att bo i sitt hem så långt det är möjligt. Genom olika insatser ska möjligheten att bo självständigt och under trygga förhållande i det egna hemmet tillgodoses. För att bli beviljad ett särskilt boende krävs ett omfattande omvårdnadsbehov. Enbart bostadens bristande tillgänglighet och/eller standard är ingen grund för bistånd i form av särskilt boende. Behovet kan då tillgodoses genom byte av bostad på den öppna bostadsmarknaden.

Vid ansökan om särskilt boende med inriktning demensvård ska detta styrkas genom läkarintyg. Detta intyg behöver inte styrka en demensdiagnos utan skall styrka att det föreligger en kognitiv svikt av något slag. I det särskilda boendet ska det garanteras att den enskilde får sitt behov av personlig vård, serviceinsatser och social samvaro tillgodosett.

Den enskildes behov av insatser på det särskilda boendet ska bedömas av handläggare och tydligt framgå i beställningen till utförare och som grund i framtagna genomförandeplan.

Bedömning:

Innan beslut om särskilt boende tas ska följande prövas:

- Omfattande hemsjukvård/rehabiliteringsinsatser
- Trygghetsskapande åtgärder
- Tekniska hjälpmedel, kamera, telefonservice, trygghetstelefon
- Bostadsanpassning
- Stöd till anhöriga
- Stöd från frivilliga

Vid prövning av rätten till särskilt boende ska följande beaktas

- Den enskilde ska ha omfattande behov av hjälp och stöd under hela dygnet
- Bostadens standard i form av tillgänglighet ska också vägas in i bedömningen
- Den enskildes upplevelse av otrygghet
- Den enskildes upplevelse av social isolering

Om den enskilde avböjer insatser i hemmet som bedöms kunna tillgodose behovet och istället ansöker om särskilt boende, kan ansökan avslås.

Parboendegaranti

Rätten att få åldras tillsammans är en fråga om skälighet, värdighet och välbefinnande i äldreomsorgen. (4 kap. 1c§ SoL). Bestämmelsen innebär att den som har beviljats bistånd i form av särskilt boende har rätt att ta med sig sin partner för att fortsätta bo tillsammans på det särskilda boendet. Rätten att bo tillsammans gäller även när båda parter har behov av särskilt boende. Medboende utan behov av insatser enligt SoL omfattas inte av kommunens skyldighet att erbjuda hälso- och sjukvård. Den medboende skall i så fall vända sig till sin vårdcentral.

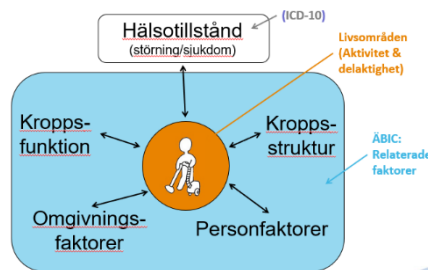
- Rätt till parboende då båda är i behov av ett särskilt boende.
- Rätt till medboende då endast den ena av maken/makan, sambon, partnern är i behov av särskilt boende. Det är den person som ansöker om särskilt boende eller om tidigare beviljats bistånd i form av särskilt boende som ansöker om att få bo tillsammans med sin partner
- Biståndshandläggaren utreder om paret tidigare stadigvarande bott tillsammans och om det är bådats önskan att få fortsätta att bo tillsammans. Om så är fallet ska det anses ingå i skälig levnadsnivå, för den som beviljats särskilt boende, att även fortsättningsvis kunna leva tillsammans med sin partner oavsett om denne har behov av stöd och hjälp eller inte. Medboende kan ha behov av stöd och hjälp, hemtjänst, i det särskilda boendet. Ansökan görs då hos biståndshandläggaren som utreder om behov finns och tar beslut. Det särskilda boendet utför insatserna.
- När den biståndsberättigade avlider upphör beslutet om särskilt boende. Den efterlevande medboendes önskan om att bo kvar skall tillgodoses. Villkoren för kvarboende regleras på motsvarande sätt som medboende.

IBIC / ICF

Myndighetens arbetssätt sker utifrån modellen *Individens behov i centrum (IBIC)* enligt beslut i socialnämnden, SN §107 2014, som ger stöd för handläggare att arbeta systematiskt och behovsriktat utifrån gällande regelverk i aktuell lagstiftning och föreskrifter. Modellen används för att beskriva och dokumentera personens behov i livsföringen oavsett boendeform. Den innebär en gemensam syn på vad som är

områden i livsföringen samt vad som kan vara stödjande eller hindrande faktorer i en persons livssituation. Det systematiska arbetssättet ger förutsättningar för individuppföljning av resultat, måluppfyllelse och upplevelse av kvalitet. En strukturerad individbaserad dokumentation gör det möjligt att samla in data för att beskriva funktionstillstånd, mål, resultat och måluppfyllelse.

För att använda modellen behövs kunskap om *Klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa – ICF*. ICF ger förutsättning att beskriva en persons behov av stöd i livsföringen på ett enhetligt, entydigt och jämförbart sätt och bidrar till en rättssäker och likvärdig handläggning för den enskilde.

Generisk skala för bedömning av kategorier i ICF

0-4 % ingen	5-24 % lätt	25-49 % måttlig	50-95 % svår	96-100 % total
----------------	----------------	--------------------	-----------------	-------------------

- (0) **ingen** begränsning (inget, frånvarande...)
- (1) **lätt** begränsning (litet, lågt ...)
- (2) **måttlig** begränsning (medel, ganska stort ...)
- (3) **svår** begränsning (gravt, stort ...)
- (4) **total** begränsning (fullständigt ...)

Under inhämtandet av fakta för utredningen är det viktigt att se på faktorer runt omkring den enskilde som kan påverka behoven och förutsättningarna för olika aktiviteter. Under relaterade faktorer inhämtas information om den enskildes personlighet, boendemiljö och nätverk. Biståndshandläggarens sammanvägda bedömning av den enskildes förmåga dokumenteras med grad av begränsning.

BAS

Ett hjälpmedel i form av bedömningsinstrument som ska användas om det är möjligt är BAS, Behov av Stöd. Av utredning och genomförandeplan ska det framgå vilka moment den enskilde klarar själv att utföra samt om stödet som ges ska utföras stödjande eller kompenserande.

Livsområden enligt ICF

I den modell som används i Karlsborgs kommun motsvaras ”livsföring i övrigt” av nio livsområden som beskrivs i ICF under aktivitet och delaktighet, samt ytterligare två områden för att säkerställa att eventuellt behov av trygghet eller stöd till person som vårdar eller stödjer den enskilde ska uppmärksammas.

Lärande och att tillämpa kunskap (d1):

I livsområdet beskrivs lärande, tillämpning av inlärdd kunskap, problemlösning, tänkande, beslutsfattande. Det handlar främst om problemlösning och beslutsfattande. Frågeställningarna kan vara om den enskilde vet vart man vänder sig om man behöver hjälp, om man aktivt söker upp hjälp vid olika situationer?

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar livsområdet: hjälp att ta kontakter, stöd och hjälp att se behov som uppstår, hjälp att lösa situationer som uppstår i vardagen som till exempel stöd i planering för inköp, göra val av kläder för dagen, byta batteri i fjärrkontrollen.

Omfattning: Hur ofta den enskilde har behov av stöd och hjälp är individuellt. I Karlsborgs kommun ska alla som har behov av hjälp med lärande och att tillämpa kunskap beviljas det utifrån sina behov.

Har personen hjälp/stöd med ”**Samlat ansvar för hemliv vid omfattande behov eller samlat ansvar för personlig vård vid omfattande behov**” görs en bedömning om behovet av hjälp/stöd som ges i det livsområdet kan tillgodose de behov som beskrivs i ”Lärande och att tillämpa kunskap”. Behovet beskrivs i detta livsområde och tydliggörs i beslut/beställning.

Allmänna uppgifter och krav (d2):

I livsområdet beskrivs förmågan att genomföra uppgifter, organisera och planera, hantera stress. Det handlar främst om att kunna planera, hantera och fullfölja den dagliga livsföringen.

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar livsområdet: stöd och hjälp att planera, komma ihåg saker, strukturera dygnet, praktiskt stöd och hjälp i samband med måltid, stöd och hjälp att passa tider och äta regelbundet, ta medicin på rätt tid, hantera dagen genom egna rutiner, framförhållning för att minimera stress.

Omfattning: Hur ofta den enskilde har behov av hjälp är individuellt. Stöd och hjälp ges genom att underlätta i vardagen och minimerar risken för stress i alla moment i den enskildes hem. I Karlsborgs kommun ska alla som ha behov av hjälp med allmänna uppgifter och krav beviljas det utifrån sina behov.

Har personen insatsen ”**Samlat ansvar för hemliv vid omfattande behov eller personlig vård vid omfattande behov**” görs en bedömning om behovet av hjälp/stöd som ges i det livsområdet kan tillgodose de behov som beskrivs i ”Allmänna uppgifter och krav”. Behovet beskrivs i detta livsområde och tydliggörs i beslut/beställning.

Kommunikation (d3):

I livsområdet beskrivs behov av stöd och hjälp med att göra sig förstådd eller att ta emot information, kommunikation genom tecken, språk och symboler. Det innefattar att ta emot och förmedla budskap, att genomföra samtal och att använda olika kommunikationsmetoder. Att kunna höra och förstå tal, se och förstå text, kunna göra sig förstådd på svenska och att använda telefon, larm eller dator. Livsområdet handlar här främst om att kunna göra sig förstådd eller att ta emot information. Frågeställningarna kan handla om behov av hjälp med att föra ett samtal, skriva kort/brev till anhöriga eller hjälp med att ringa.

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar livsområdet: hjälp att förstå tal, ta del av text, använda telefon, föra samtal, läsa post/ tidning, ringa

Omfattning: Hur ofta den enskilde har behov av stöd och hjälp är individuellt. Hjälp och stöd kan ges för att och underlätta den dagliga kommunikationen. I Karlsborgs kommun ska alla som ha behov av hjälp med kommunikation beviljas det utifrån sina behov.

Förflyttning (d4):

I livsområdet beskrivs förmågan att ändra kroppsställning, förflytta sig, bära saker, använda transportmedel, gå

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar livsområdet: stöd och hjälp att resa sig upp och lägga/sätta sig, förflytta sig inomhus och utomhus, ändra kroppsställning, bära med sig saker, gå.

Utevistelse

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar hjälp med utevistelse: hjälp med ytterkläder, hjälp att få frisk luft, hjälp med gånghjälpmedel eller stöd från personal. Utevistelse kan vara promenad, sitta på balkong/altan, komma ut i trädgården. Utevistelse kan även beviljas inom livsområde trygghet för att minska oro under utevistelse.

Omfattning: I Karlsborgs kommun ska alla som beviljats utevistelse få hjälp och stöd som mest två gånger i veckan.

Ändra kroppsställning

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra ingår: hjälp att resa sig upp, sätta/lägga sig, ändra kroppsställning

Omfattning: Hur ofta den enskilde har behov av hjälp är individuellt. I Karlsborgs kommun ska alla som har behov av stöd och hjälp med förflyttningar beviljas det utifrån sina behov.

Har personen insatsen ”**Samlat ansvar för personlig vård vid omfattande behov**” gör biståndshandläggaren en bedömning om behovet av hjälp/stöd som ges i det livsområdet kan tillgodose de behov som beskrivs i ”Förflyttning/ändra

kroppsställning. Behovet beskrivs i detta livsområde och tydliggörs i beslut/beställning.

Hjälp att ta med sig saker inne i bostaden

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra ingår: hjälp att bära med sig saker mellan olika rum

Omfattning: Hur ofta den enskilde har behov av hjälp är individuellt. I Karlsborgs kommun ska alla som har behov av stöd och hjälp med förflyttningar beviljas det utifrån sina behov.

Har personen insatsen ”**Samlat ansvar för personlig vård vid omfattande behov**” gör biståndshandläggaren en bedömning om den hjälp/stöd som ges i det livsområdet kan tillgodose de behov som beskrivs i ”Förflyttning/hjälp att ta med sig saker inne i bostaden”. Behovet beskrivs i detta livsområde och tydliggörs i beslut/beställning.

Personlig vård (d5):

I livsområdet beskrivs egen personlig vård, tvätta sig, torka sig, ta hand om sin kropp, klä sig, äta och dricka, sköta sin hälsa.

Samlat ansvar för personlig vård vid omfattande behov: för den som har ett mer omfattande behov av personlig vård kan det vara svårt att ange allt som den enskilde behöver hjälp med. Beslut om hjälp med personlig vård kan då ges som ett ”samlat ansvar för den personliga vården”. Biståndshandläggaren beskriver behoven i livsområdet och tydliggör i beslut och beställning. Detta innebär att utföraren tar ett samlat ansvar för allt som ingår i livsområdet ”Personlig vård” planerar med den enskilde vilket stöd/hjälp som ska ges.

Hygien

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar stöd och hjälp med hygien: tvätta sig, bada, duscha, tvätta händer och fötter, tvätta ansikte och hår och att torka sig.

Omfattning: Hur ofta den enskilde har behov av hjälp med hygien är individuellt. I Karlsborgs kommun ska alla som ha behov av hjälp med hygien beviljas det utifrån sina behov.

Kroppsvård

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar hjälp med kroppsvård: sköta huden, smörja sig, sköta tänder, sköta hår och hårbotten, sköta naglar, sköta toalettbesök, inkontinenshjälpmedel.

Omfattning: Hur ofta den enskilde har behov av hjälp med kroppsvård är individuellt.

Klä sig

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar stöd och hjälp med att klä sig: ta på och av kläder, ta på och av skor, ta på och av ytterkläder, hjälp att välja kläder efter väder och situation

Omfattning: Hur ofta den enskilde har behov av hjälp är individuellt. I Karlsborgs kommun ska alla som har behov av hjälp att klä sig beviljas det utifrån sina behov.

Äta och dricka

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar stöd och hjälp med att äta: stöd och hjälp att äta och dricka, dela maten, öppna flaskor och burkar, behov av stöd och hjälp att tillreda/iordningsställa frukost, kvällsmat, mellanmål, måltidsservice (matdistribution av varm mat, värma mat och ev. komplettera med lättare lagning såsom koka potatis el. dyl, hämta färdig mat, hjälp att ta kontakt med restaurang), duka, duka av, diska, torka av bord och köksbänk.

Omfattning: Hur ofta den enskilde har behov av stöd och hjälp är individuellt. I Karlsborgs kommun ska alla som har behov av hjälp att äta och dricka beviljas det utifrån sina behov.

Sköta sin hälsa

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar stöd och hjälp med att sköta sin hälsa: egenvård

Omfattning: Hur ofta den enskilde har behov av hjälp är individuellt. I Karlsborgs kommun ska alla som har behov av hjälp att sköta sin hälsa beviljas det utifrån sina behov, vanor och önskemål. Det är ansvarig vårdkontakt som bedömer om det är egenvård samt lämna ett egenvårdsintyg. Biståndshandläggare beslutar om det föreligger rätt till bistånd för att få hjälp med insatsen ”egenvård”.

Har personen insatsen ”**Samlat ansvar för hemliv vid omfattande behov eller personlig vård**” hjälp/stöd som ges i det livsområdet kan tillgodose de behov som beskrivs i ”Personlig vård/sköta sin hälsa”. Biståndshandläggaren beskriver behovet i detta livsområde och tydliggör det i beslut/beställning.

Hemliv (d6):

I livsområdet beskrivs hushållsarbete, städa, handla, uträtta ärende, ta hand om hjälpmedel, laga och servera mat, hantera sopor, tvätta, bädda, vattna blommor, ta hand om växter och djur.

Samlat ansvar för hemliv vid omfattande behov: för den som har ett mer omfattande behov av stöd och hjälp i livsområdet hemliv kan det vara svårt att ange allt som den enskilde behöver hjälp med. Beslut om hjälp med hemliv kan då ges som ett ”samlat ansvar för hemliv”. Biståndshandläggaren beskriver behoven i livsområdet och tydliggör i beslut och beställning. Detta innebär att utföraren tar ett samlat ansvar för allt som ingår i livsområdet hemliv planerar med den enskilde vad och hur stöd och hjälp ska ges.

Städning

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra, omfattar hjälp med städning: dammsugning, våttorkning av golv, dammtorkning, tv-skärm, speglar, rengöring av kök och hygienutrymmen. Vid behov, dock minst två gånger per år rengörs skåpluckor, dörrar och lister. Kyl, frys, spis och spisfläkt etc. rengörs efter behov.

Omfattning: Beviljas för bostad om 2 rum och kök samt hygienutrymmen. För makar, sammanboende, partners kan ytterligare ett rum ingå, om paret inte har gemensamt sovrum. I Karlsborgs kommun ska alla som beviljats hjälp med städning få sin bostad städad som mest var tredje vecka.

Kompletterande städning

Den som har särskilda skäl och bedöms vara i behov av ytterligare kompletterande städning, det kan exempelvis röra sig om daglig rengöring av hygienutrymmen eller hjälp med städning oftare. Särskilda skäl är astma, allergi, grav synnedsättning, inkontinens. Det ska fastställas att det finns en allergi, astma. Läkarintyg krävs eller om inkontinens är ett skäl ska den enskilde erbjudas stöd och hjälp av sjuksköterska med förskrivning av hjälpmedel innan beslut om kompletterande städning tas. Innan beslut ska biståndshandläggaren samråda med enhetschef.

Fönsterputs

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar begreppet fönsterputs: fönster i kök och sovrum (inner- och ytterruta) och rengöring av fönsterkarmar och lister.

Omfattning: I Karlsborgs kommun ska alla som beviljats hjälp med fönsterputs få fönsterputs ett tillfälle per år. Stöd utöver det hänvisas till privat utförare.

Disk

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra, omfattar hjälp med disk: avdukning, diskning, torkning, plocka in i skåp.

Omfattning: Hur ofta den enskilde har behov av hjälp med disk varierar utifrån personliga förhållanden. I Karlsborgs kommun ska alla som beviljas hjälp med disk få hjälp en gång om dagen.

Tvätt

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra, omfattar hjälp med tvätt: sortering, tvätta, hänga upp tvätt/torktumla, vika kläder, handdukar och sänglinne samt plocka in i skåp, strykning av gångkläder och mindre dukar, mindre lagningar av kläder, sy i en knapp. Mangling utförs ej.

Omfattning: I Karlsborgs kommun ska alla som beviljats tvätt få hjälp som mest varannan vecka. Vägledande: upp till 3 timmar /mån.

Kompletterande tvätt

Den som har särskilda skäl och bedöms vara i behov av ytterligare insatser kan ges rätt till kompletterande tvätt, det kan röra sig om hjälp med tvätt oftare. Särskilda skäl är grav synnedsättning, inkontinens.

Vid inkontinens ska den enskilde erbjudas stöd och hjälp av sjuksköterska för att utreda om behovet kan tillgodoses på annat sätt. Innan beslut ska biståndshandläggaren samråda med enhetschef.

Rengöring av hjälpmedel

Stöd och hjälp: Den enskilde med förskrivet hjälpmedel har ansvar för att hålla hjälpmedlet rent och funktionsdugligt och kan behöva stöd med detta om det inte kan utföras på något annat sätt.

Omfattning: Upp till 1 ggn/vecka eller vid behov.

Sophantering och källsortering

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar hjälp med sophantering: slänga sopor, källsortera sopor i den enskildes hem.

Omfattning: Hur ofta den enskildes har behov av hjälp med sophantering och källsortering varierar utifrån hur lösningen av källsortering ser ut i bostaden. Den enskilde skall själv bistå med lämpliga kärl. Bortforsling av källsorterat material ingår inte i den beviljade hemtjänstinsatser, se KamR Sundsvall 2015-05-20 2305-15. Hushållsavfall slängs i för fastigheten avsedda soptunnor. I Karlsborgs kommun kan det vara skäligt att få hjälp med att slänga normalt hushållsavfall i för fastigheten avsedda soptunnor dagligen.

Inköp

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar hjälp med inköp: skriva inköpslista, inköp av dagligvaror, packa upp varor, hjälp att betala. Hjälp med inköp av matvaror där den enskilde följer med ska inte beviljas.

Omfattning: I Karlsborgs kommun ska alla som beviljats hjälp med inköp få denna hjälp utförd vid ett tillfälle per vecka. Hjälp med inköp av dagligvaror förutsätts ske i närmsta livsmedelsbutik med fullgott sortiment eller på det sätt som utföraren kommer överens med den enskilde om. Möjlighet att göra distansinköp självständigt eller med hjälp/stöd av hemtjänsten ska utredas.

Kompletterande inköp

Den som har särskilda skäl och bedöms vara i behov av ytterligare inköp av dagligvaror kan ha behov av kompletterande inköp. Särskilda skäl är att matvaror inte kan förvaras i bostaden.

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar hjälp med kompletterande inköp: skriva inköpslista, göra inköp, packa upp varor.

Övriga inköp, ärenden

Innehåll: Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar övrigt ärende: inköp av kläder, annat inköp.

Omfattning: I Karlsborgs kommun ska de som beviljas övriga inköp få det utfört utifrån individuella behov, som mest 2 gånger per år. Övriga inköp kan ske via postorder/närhandel.

Apoteksärenden

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar apoteksärende hjälp med att få hem varor och läkemedel från apoteket.

Omfattning: I Karlsborgs kommun ska de som beviljas apoteksärende få det utfört som mest två gånger i månaden. Möjlighet att göra distansinköp/beställning självständigt eller med hjälp/stöd av hemtjänsten ska utredas samt möjligheten att få läkemedel hemskickade med post.

Laga och servera mat

Beskrivs och beslutas i livsområde ”Personlig vård”

Mellanmänskliga interaktioner/relationer (d7):

I livsområdet beskrivs förmågan att kunna ha kontakter med andra personer i privata eller formella sammanhang.

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar mellanmänskliga relationer: stöd och hjälp att hålla kontakt med familj, vänner, grannar. Stöd och hjälp att ta kontakt med myndigheter, vårdcentral, frisör, fotvård.

Omfattning: Hur den enskildes behov av mellanmänskliga relationer ser ut varierar. I Karlsborgs kommun ska alla som bedöms ha behov och beviljats stöd med mellanmänskliga relationer få hjälp utifrån sina behov.

Vägledande: 1 ggn per månad, sjukvårdsinrättning vid behov. Biståndshandläggaren beskriver behoven i livsområdet och tydliggör i beslut och beställning. Detta innebär att utföraren tar ansvar för de behov som ingår i livsområdet och planerar med den enskilde.

Viktiga livsområden (d8):

I livsområdet beskrivs förmågan att betala räkningar, betala vid inköp.

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar viktiga livsområden: hjälp att betala räkningar.

Betala vid inköp av dagligvaror: Ingår i insatsen inköp, livsområde Hemliv.

Betala räkningar: Den som inte kan sköta sina bankärenden bör i första hand använda betalservice, autogiro eller anhängig. Om det inte är möjligt bör en ställföreträdare med fullmakt eller god man vara den enskilde behjälplig. Anmälan om behov av god man ska göras till överförmyndaren.

Omfattning: Biståndshandläggaren kan besluta om stöd/hjälp en gång i månaden

Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv (d9):

I livsområdet beskrivs förmågan att engagera sig i organiserat socialt liv utanför familjen.

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar livsområdet: möjlighet att delta i föreningsliv, delta i social samvaro, utöva intressen, utöva sin religion, social kontakt.

Följe till och från träffpunkt, aktivitet

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan så ingår: följ till och från träffpunkt, aktivitet, hjälp att boka färdtjänst, hjälp med ytterkläder.

Omfattning: Hur ofta den enskilde har behov av följ till träffpunkt, aktivitet är individuellt. Har personen färdtjänst eller kan åka med buss och det tillgodoser behovet kan ansökan avslås.

Ledsagare till kulturella och sociala aktiviteter

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra ingår ledsagning till och från kulturella och sociala aktiviteter i närområdet, stöd och hjälp att genomföra en aktivitet, stöd och hjälp vid klädsel/att komma i ordning inför aktiviteten, hjälp med behov under ledsagningen, ex. toalettbesök, påminnas om medicin mm

Omfattning: Hur ofta den enskilde har behov av ledsagning är individuellt. I Karlsborgs kommun beviljas ledsagning/följe till kulturella och sociala aktiviteter en gång i månaden.

Ledsagare till sjukvårdsinrättning

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra ingår: ledsagning till och från sjukvårdsinrättning, stöd och hjälp vid klädsel/att komma i ordning inför besöket, stöd och hjälp under besöket, hjälp med behov under besöket, ex. toalettbesök, påminnas om medicin mm

Omfattning: Hur ofta den enskilde har behov av ledsagning är individuellt. Om behovet kan tillgodoses genom sjukhusvårdinna. Om det finns särskilda skäl att bevilja utökad ledsagning till sjukvårdsinrättning exempelvis om det pågår en utredning, en tidsbegränsad behandling, ska biståndshandläggaren undersöka om personen kan ha rätt till/behov av mobil hemsjukvård.

Socialt stöd för att bryta isolering

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra ingår: stöd och hjälp att bryta isolering, stöd och hjälp att motivera till kontakt med frivilligorganisationer, föreningar och andra sociala aktiviteter.

Omfattning: Hur den enskildes behov av socialt stöd ser ut är individuellt.

Socialt stöd

Stöd och hjälp: en social aktivitet som ska tillgodose den enskildes behov av social kontakt när inga eller få egna sociala kontakter finns

Omfattning: Hur den enskildes behov av socialt stöd ser ut är individuellt. Den som saknar ett eget socialt nätverk kan beviljas social samvaro en gång varje vecka. Den enskildes egna kontaktnät ska alltid vägas in, den som bor tillsammans med annan eller har god kontakt med anhöriga/vänner, den som har hemtjänst flera gånger dagligen anses i normalfallet få behovet av social kontakt tillgodosett.

Dagverksamhet för personer med demenssjukdom

Personer med demenssjukdom eller annan kognitiv svårighet som har behov av stimulans, trygghet eller annat behov kan beviljas dagverksamhet på Norrgården. Biståndshandläggaren beslutar om rätten till dagverksamhet. Beslut om verkställighet fattas av enhetschef. Utformningen fastställs sedan av utföraren tillsammans med den enskilde genom att utforma en genomförandeplan. Insatsen kan även beviljas som ”Personligt stöd till person som vårdar eller stödjer den enskilde”, anhörigstöd.

Känsla av trygghet (b1528):

I livsområdet beskrivs den enskildes känsla av trygghet eller avsaknad av trygghet i boendet, utomhus, för att falla, för att sova ensam eller glömma något viktigt.

Stöd och hjälp: Beroende på vad den enskilde själv kan göra ingår: hjälp med att skapa trygghet i och runt hemmet, trygghetslarm, andra larm, kamera eller annan teknisk utrustning, tillsyn dag eller natt, telefonkontakt, social kontakt.

Omfattning: I Karlsborgs kommun ska alla som har behov av stöd/hjälp att skapa trygghet beviljas hjälp med trygghetsskapande insatser utifrån sina individuella behov. Tillsyn beviljas som regel inte om personen har hjälp/stöd av sjuksköterska eller vårdpersonal under dagen, då kan bedömningen vara att behovet av tillsyn tillgodoses genom de besöken.

Otrygghet

Behovet tillgodoses i första hand enligt följande:

- Trygghetslarm, andra larm, kamera, annan teknik, telefonsamtal
- Tillsyn – beviljas när teknik inte kan tillgodose behovet.

Social kontakt/trygghetsskapande:

Kan beviljas för att motverka otrygghet och/eller ensamhet då den enskilde saknar naturligt socialt nätverk.

Omfattning: Hur den enskildes behov av socialt stöd för trygghetsskapande ser ut är individuellt.

Har personen hjälp/stöd med ”**Samlat ansvar för hemliv vid omfattande behov eller samlat ansvar för personlig vård vid omfattande behov**” gör biståndshandläggaren en bedömning om den hjälp/stöd som ges i det livsområdet kan tillgodose de behov som beskrivs i ”Känsla av trygghet/ Social kontakt/trygghetsskapande” Biståndshandläggaren beskriver behovet i detta livsområde och tydliggör det i beslut/beställning.

Personligt stöd till person som vårdar eller stödjer den enskilde (e398):

I livsområdet beskrivs anhörigs behov av stöd och avlastning på grund av störd nattsömn, vistelse på annat ort, egen aktivitet vid vård av närstående. Beslut fattas av

biståndshandläggare och beställs sedan av utföraren. Om personen har personliga behov av omvårdnad sänds beställningen till enhetschef i hemtjänsten. Behov av mer social karaktär beställs av anhörigsamordnare.

Hjälp och stöd: Anhörigstöd i Karlsborgs kommun erbjuds till anhörig som hjälper och stödjer en person. Stödet utformas individuellt och syftar till att fysiskt, psykiskt och socialt underlätta för den som ger stöd/hjälp. I Karlsborgs kommun kan följande insatser till anhörig ges som stöd:

Avlösning i hemmet

Anhörig som stödjer och hjälper en enskild person som inte kan lämnas ensam utan tillsyn, kan beviljas avlösning i hemmet.

Kriterier för att få avlösning i hemmet är följande:

- Boende i Karlsborgs kommun
- Bo ihop med den person som är funktionsnedsatt/äldre
- Behovet skall bedömas vara minst 6 månader

Då avlösning syftar till att tillgodose två personers behov är det viktigt att avlösningen känns meningsfull både för den närstående och för brukaren. Avlösningen omfattar hjälp och stöd som skall tillgodose fysiska, psykiska och sociala behov. Hur avlösningen skall planeras och genomföras avgörs i samråd med den enskilde, dennes anhörig och utföraren.

Omfattning: Hur ofta den enskilde har behov av avlösning är individuellt. I Karlsborgs kommun ska alla som har behov av hjälp med avlösning få avgiftsfri avlösning i hemmet upp till 10 timmar per månad, om behov av ytterligare avlösning utförs biståndshandläggning och en avgift tas ut enligt fastställd taxa.

Avlösningstimmar som inte förbrukas kan inte sparas till nästkommande månad. I avlösningen kan ingå insatser som promenader, social samvaro, måltidshjälp, hjälp med toalettbesök samt vid behov utförande av tidigare beviljade hemtjänstinsatser. Avlösning kan vid behov vara kontinuerligt bokad, samma tider varje vecka.

Korttidsboende/Växelvård

Anhörig som stödjer och hjälper en enskild person kan beviljas avlösning genom att bevilja korttidsboende eller växelvård till den enskilde om det finns behov som gör att den enskilde inte kan lämnas ensam utan tillsyn kan beviljas växelvård. Växelvård kan erbjudas då anhörig som stödjer och hjälper den enskilde har behov av tillfällig eller regelbunden avlösning.

Omfattning: Hur ofta den enskilde har behov av växelvård är individuellt. I Karlsborgs kommun är bedömningen att det är skäligt att få en till två veckor per månad.

Dagverksamhet för personer med demenssjukdom eller annan kognitiv svårighet

Dagverksamhet kan beviljas som stöd till anhörig som avlastning. Personen kan delta en till fem dagar per vecka och betalar då en avgift. Avgift utgår även för resor till

och från verksamheten.

Omfattning: Hur ofta den enskilde har behov av dagverksamhet för att avlasta anhörig är individuellt och utformas av utföraren tillsammans med den enskilde i genomförandeplanen.

Korttidsboende och särskilt boende: Behoven beskrivs under respektive livsområde, biståndshandläggaren tydliggör i beställning och beslut insatsen korttidsboende och särskilt boende

Undertecknat av följande personer

**Monica
Staudinger**

E-Legitimation: BankID Mobile

Datum: 2021-03-15 08:15:49

Transaktionsidentitet: C9B162693B119D038652D4F0F2B3D18E4E2BBB9406

**PETER
DAHLQVIST**

E-Legitimation: BankID Mobile

Datum: 2021-03-15 17:37:20

Transaktionsidentitet: C52DCDE7759157B2A4C9ED2D175C064445D367D00F

Underskriftstjänst: **Visma Federationstjänst**

Dokumentet är signerat av Ciceron DoÄ

Organisation

Organisation: Karlsborgs kommun
Organisationsnr: 212000-1629
E-post: kommun@karlsborg.se
Hemsida: www.karlsborg.se